Journal of Diabetes Nursing
2021; Volume 9 Number 1

pISSN:2345-5020
eISSN:2423-5571

Different Types of Review Studies and Their Role in Promoting Nursing Knowledge: A Narrative Review

Firouzkouhi Mohammadreza[1], Alimohammadi Nasrollah[2], Azizi Najmeh[3], **AbdollahiMohammad Abdulghani*[4]**

1. PhD in nursing, Associate Professor, School of Nursing and Midwifery, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran
2. PhD, Associate Professor, Nursing and Midwifery Care Research Center, School of Nursing and Midwifery, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.
3. Master of Health Care Management, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran
4. PhD in Nursing, Associate Professor, Department of Med Sur, School of Nursing and Midwifery, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran

Article information:

Narrative Review

Received: **2021/01/5**

Accepted: **2021/02/30**

JDN 2021; 9(1)

1339-1355

Corresponding Author:
Abdulghani Abdullahi Mohammad,
Zabol University of Medical Sciences
abdalqani@gmail.com

Abstract

Introduction: Due to the importance of review studies in obtaining, retrieving, reviewing, combining, analyzing, and integrating the results of original and fundamental studies to achieve the required knowledge, the present study was conducted to introduce the characteristics and application of various reviews methods and their role in promoting nursing knowledge.

Materials and Methods: To achieve the objectives of the study, the library research method was used. For this purpose, data were extracted and analyzed from PubMed, Google Scholar, Magiran, and SID.

Results: Based on the results of studies, all review studies had a growing trend in recent years, and researchers realized its importance in advancing knowledge in the medical sciences. Among the types of review studies, 10 types of them were discussed more and their selection and characteristics were explained.

Conclusion: It was found that due to the increase in the volume and number of specialized information in today's world, knowledge and use of the results of review studies were highly effective in publishing the results of various studies and in evidence-based clinical decision-making. Moreover, considering that most studies in Iran are limited to systematic and meta-analysis methods, the present article introduced several other types of review studies to draw researchers' attention to the value of other review studies and their role in clinical decisions.

Keywords: *Review study, Review, Knowledge, Nursing*

Access This Article Online	
Quick Response Code:	Journal homepage: http://jdn.zbmu.ac.ir
	How to site this article: Firouzkouhi M, Alimohammadi N, Azizi N, AbdollahiMohammad A. Different Types of Review Studies and Their Role in Promoting Nursing Knowledge: A Narrative Review. J Diabetes Nurs. 2021; 9 (1) :1339-1355

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

فصلنامه علمی پژوهشی پرستاری دیابت زابل
سال ۹، شماره ۱، زمستان ۹۹
صفحات: ۱۳۵۵-۱۳۳۹

pISSN:2345-5020
eISSN:2423-5571

انواع مطالعات مروری و نقش آن در ارتقا دانش پرستاری: یک مرور روایتی

محمدرضا فیروزکوهی[۱]، نصرالله علیمحمدی[۲]، نجمه عزیزی[۳]، **عبدالغنی عبدالهی محمد**[*۱]

۱. دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زابل، زابل، ایران.
۲. دانشیار، مرکز تحقیقات مراقبت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ایران
۳. کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی زابل، زابل، ایران.

نویسنده مسئول: عبدالغنی عبدالهی محمد، دانشگاه علوم پزشکی زابل **abdalqani@gmail.com**

چکیده

مقدمه و هدف: نظر به اهمیت مطالعات مروری در جهت دست یابی، بازیابی، مرور، ترکیب، تحلیل و یکپارچه نمودن نتایج مطالعات اصیل و بنیادی در راستای دست یابی به دانش مورد نیاز، مطالعهٔ حاضر به معرفی مشخصات و کاربرد انواع روشهای مروری و نقش انها در ارتقا دانش پرستاری می پردازد.

مواد و روش ها: به منظور دست یابی به اهداف مطالعه، از روش کتابخانه ای استفاده شده است. بدین منظور داده ها از پاب مد، گوگل اسکولار، مگیران و اس ای دی استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: بررسی ها نشان می دهد که؛ همهٔ مطالعات مروری طی سال های اخیر روند رو به رشدی داشته است و پژوهشگران اهمیت آن را در پیشبرد دانش در رشته ها ی علوم پزشکی درک کرده اند. در بین انواع مطالعات مروری۱۰ نوع از آنها بیشتر به انها پرداخته شده است، انتخاب و خصوصیات و ویژگی انها توضیح داده شده است.

نتیجه گیری: با توجه به افزایش حجم و تعداد اطلاعات تخصصی در دنیای امروزی، آگاهی و ا ستفاده از نتایج مطالعات مروری در انتشار نتایج مطالعات مختلف و در تصمیم گیریهای بالینی مبتنی بر شواهد بسیار موثر است. همچنین با توجه به اینکه در ایران بیشتر مطالعات به سیستماتیک و متاآنالیز محدود شده است، مقالهٔ حاضر با معرفی تعداد دیگری از انواع مطالعات مروری توجه محققین را به ارزشمندی سایر مطالعات مروری و نقش آنها در تصمیم گیری های بالینی معطوف می کند.

کلید واژه ها: مطالعه مروری، مرور، دانش، پرستاری

How to site this article: Firouzkouhi M, Alimohammadi N, Azizi N, AbdollahiMohammad A. Different Types of Review Studies and Their Role in Promoting Nursing Knowledge: A Narrative Review. J Diabetes Nurs. 2021; 9 (1) :1339-1355

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

مقدمه و هدف

ادبیات علمی حاصل پژوهشهای پژوهشگران به طور روزافزون در حال افزایش می باشد و به گسترش دانش کمک می کند (۱).

اکتشاف، توصیف، تلفیق، تبیین یا نقد ادبیات علمی که به اختصار مرور ادبیات نامیده می شود ، میتواند این دانش توسعه یافته را به صورت مستقل، موضوع بررسی خود قرار دهد و در قالب "پژوهشهای مروری" نقش یک تحقیق مستقل و اصیل را ایفا کند (۲،۳). به سوالاتی پاسخ دهد که به کمک پژوهش های مرتبه اول نمیتوان به آن پاسخ داد. با این وجود، امروزه شاهد آن هستیم که مرور ادبیات عمدتاً به بازگویی مبانی تئوریک و پژوهش های مرتبط با موضوع مطالعه محدود شده است(۳).

توسعه پرستاری به عنوان یک رشته علمی به مطالعات استخراج شده از تحقیقات بستگی دارد و مقالات ژورنال ها، وب سایت ها، کتاب ها و سایر نشریات به معنای اصلی در انتقال این دانش و اطلاعات جدید به دیگران نقش بسزایی دارند (۴).

تولید دانش پرستاری برای قرن ۲۱ از سه منظر مهم هستند: (الف) تجزیه و تحلیل اولویت های تحقیق مهم پرستاری (ب) مسیرهای آینده تحقیقات پرستاری و (ج) تحقیقات بین المللی پرستاری منتشر شده (۵). مطالعات مروری دروازه ورود به دانش پرستاری است و پاسخگوی سوالات پرستاری به عنوان یک حرفه می باشد و شواهد مراقبتی زیادی را بطور خلاصه در قالب مطالعه مروری گزارش می کند (۶).

نتایج مطالعات حاکی از شباهت ها و تفاوت ها برای ارائه چشم انداز جهانی و شناسایی فرصت های مطالعات بین المللی در پرستاری است. به گفته فاوست، یکی از موضوعات اصلی بقای پرستاری به عنوان یک رشته علمی، شناخت ماهیت و ساختار دانش پرستاری است (۲). برای پرستاران بالینی مهم است که، هنگام تصمیم گیری برای استفاده از تحقیقات در عمل، سطح شواهد را کاملاً در نظر بگیرند. لذا تحقیقات مروری برای انتشار بیشتر شواهد از تجمیع تحقیقات مختلف کارازمایی بالینی، تجربی و نیمه تجربی به دانش پرستاری کمک می کنند. اگر مطالعات مروری به خوبی انجام شود، می توانند شروع به شناسایی روابط، به دست آوردن اطلاعات در مورد جمعیت و کمک به پرستاران در درک دیدگاه ها و واقعیت های افراد تحت مطالعه نمایند (۷). مطالعات بیشتر می تواند این یافته ها را تأیید کند یا متغیرها را در طراحی کنترل شده تری مطالعه کند.

در حالی که در حرفه پرستاری سعی بر آن است که تصمیمات مرتبط با رشد سریع فناوری و افزایش اطلاعات، تجهیزات و انواع مراقبت ها را به موقع و صحیح اخذ نمایند ، مطالعات مروری از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد . این نوع مطالعات می توانند بهترین شواهد موجود در مورد موضوعات مشخص را نشان دهند ، به این دلیل که همه تحقیقات موجود را در یک سند واحد جمع آوری و ارائه می نمایند . زیرا فرایندهایی که در هنگام جستجو، ارزیابی و سنتز تحقیقات به کار رفته است، نشان می دهد که مطالعات مروری دقیقاً همانند تحقیقات اولیه ارزشمند هستند. مطالعات مروری قادر به مدیریت حجم زیادی از ادبیات مربوط به مراقبت برای رسیدن به پاسخ سوالات بالینی هستند. پتروسینو[1] و همکاران، مطالعات مرور ی را به عنوان "معتبرترین و جامع ترین گزاره در مورد آنچه که به کار می رود" معرفی می کنند. مطالعات مروری شامل شناسایی، تلفیق و ارزیابی تمام شواهد موجودکمی و یا کیفی هستند که برای تولید یک پاسخ تجربی قوی، و بر یک سوال تحقیق متمرکز می باشد (۸).

مطالعات مروری جهت مراقبت های بالینی مبتنی بر شواهد، به عنوان اساس و منبع ارائه مراقبت محسوب می گردد و بالاترین سطح شواهد را جهت تصمیم گیری های بالینی ارائه می دهند زیراکه این نوع مطالعات یک راه حل آماده و دقیق را جهت تصمیم گیرندگان ارائه می دهند تا به بهترین شواهد موجود جهت تصمیم گیری خود دسترسی پیدا کنند. به همین دلیل تعداد بررسی های مروری منتشر شده، جهت تأمین تصمیم گیری های

[1] .Petrocino

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

آگاهانه، بر اساس شواهد، طی دو دهه گذشته افزایش یافته است. به نحوی که در یک برآورد بعمل آمده در سال ۲۰۱۰ حاکی از آن است که هر روز ۱۱ مطالعه مروری منتشر شده است (۹). در اهمیت و کاربرد مطالعات مروری همین بس که نتایج آماری حاکی از آن است که تعداد مقالات مروری از ۸۰ مورد در اواخر دهه ۱۹۸۰ به بیش از ۸۰۰۰ مورد در پایان سال ۲۰۱۴ افزایش یافته است (۱۰، ۱۱).

مطالعات مروری ابزاری جدید در تحقیقات توسعه ای بین الملل هستند و توانایی تقویت و ارتقا سیاستگذاری مبتنی بر شواهد، به ویژه در مناطق با پایگاه شواهد قوی و خوب را دارا می باشد. آن هنگام که مطالعات مروری با حساسیت و مبتنی بر اصول تحقیات به کار گرفته می شوند، بدلیل بررسی منظم، برتری آشکاری نسبت به بررسی ادبیات سنتی دارند.

بنابراین، با توجه به ظرفیت بالای پژوهشهای مروری در تولید دانش و در عین حال کاستیهای روش شناسی این پژوهشها و فقدان نسبی مطالعات مرتبط در داخل کشور و جهان و اشکال در ارزش گذاری مطالعات مروری در حد مطالعات مستقل و اصیل، در این مطالعه روش شناسی پژوهش های مروری و انواع شناخته شده تر مقالات مرتبط معرفی می شوند. بدین منظور، اقدام به تعریف و بیان نکات کاربردی ده نوع از پرکاربردی ترین مطالعات مروری خواهد شد .در ضمن به نقاط قوت و محدویت های آنها نیز اشاره خواهد گردید .

مواد و روشها

این مطالعه ، مطالعه مرور روایتی است که در آن جمع آوری اطلاعات از طریق جستجو در پایگاههای داده ای پاب مد، گوگل اسکولار، مگیران و اس ای دی با استفاده از کلید واژه های ، مرور، سیستماتیک، متاانالیز، فراتحلیل، مرور منظم، مطالعات مروری، پرستاری مبتنی بر شواهد صورت گرفت. محدودیت زمانی در جستجوی مقالات وجود نداشت و زبان مقالات مورد بررسی انگلیسی و فارسی بود. که با هدف معرفی مختصر نوع مقاله مروری صورت گرفت . از این رو، انواع رایج مطالعات مروری متداول و ویژگیهای کلیدی مرتبط با آنها شناسایی و بر اساس چارچوب (SALSA)[۲] که شامل، جستجو، ارزیابی، سنتز و تحلیل می باشد با هم مقایسه نتایج مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، ضمناً ویژگی های آن شرح داده شد و نقاط قوت و ضعف آن بیان شد. از بین مراجع، مقالات و کتب مرتبط که ۳۰ مورد می شدند، مواردی که مولفین صاحب نام و مجرب داشتند و بارها مورد استناد قرار گرفته بودند، انتخاب گردیدند و متن فوق شکل گرفت.

یافته ها

به منظور دست یابی به هدف مطالعه، ده نوع از انواع مطالعات مروری و خصوصیات مرتبط با آن که کاربرد بیشتری دارند و مقالات منتشر شده بیشتری در ارتباط با انها وجود داشت بر اساس چارچوب SALSA مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند (جدول ۱).

مرور نقلی[۳]

مقالات مروری سنتی که با عناوین (Narrative reviews) یا (Traditional reviews) نیز شناخته می شوند معمولاً توسط نویسندگان خبره در یک زمینه خاص به رشته تحریر در آمده و می توانند به شکلی کاملا جذاب و منتقدانه، به جمع بندی دانش موجود در پیرامون یک موضوع مشخص منجر شوند.

اگر چه کسانی که این نوع از مقالات را می نویسند معمولاً از تبحری خاص و دانشی گسترده پیرامون موضوع مورد نظر

برخوردار هستند، با این وجود ممکن است نتایج و یافته هایی را که در مطالعه خود گزارش می نمایند، از واقعیت فاصله داشته و تحت تأثیر شیوه انتخاب مقالات، دچار تورش گردند. دلیل این امر هم آن است که در این نوع از مقالات مروری، راهنمای مشخصی به منظور دستیابی به مقالات اصیل وجود ندارد و معمولاً، جهت نوشتن این نوع مقالات، دانشمند خبره، مقالاتی را که پیرامون موضوع مورد نظرخود به رشته تحریر در آمده است را بر اساس دانش و سلیقه خود انتخاب و مورد مطالعه قرار می دهد. از همین رو،

[2] . Search, Appraisal, Synthesis and Analysis (SALSA) framework

[3]. Narrative Review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

مقالات مروری سنتی از قابلیت تکرار توسط سایر محققین برخوردار نیستند (۱۲،۱۳).

مزایا:

روش مرور نقلی به دنبال شناسایی مواردی است که قبلاً به دست آمده است، این امکان را برای ادغام ساختن فعالیت های قبلی، به منظور جمع بندی، جلوگیری از تکرار و شناسایی حذفیات یا چالش ها فراهم می کند.

معایب:

در مطالعات مروری نقلی نویسنده هدف مشخصی به منظور دست یابی به حداکثر دامنه مطالعه یا تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده

ندارد. بنابراین به هر نتیجه ای که از قبل داشته است ممکن است برسد، زیرا که بصورت عمدی یا غیر عمدی احتمال حذف، بخشهای قابل توجهی از مطالعات ممکن است ایجاد شود. علاوه بر این، نویسندگان صرفاً می توانند ادبیاتی را انتخاب کنند که از جهان بینی و طرز فکر آنها پشتیبانی می نماید (۱۳).

مرور منظم[۴]

گونه‌ای مرور پیشینه است که با استفاده از روش‌های منظم به منظور گردآوری و ارزیابی انتقادی گزارش پژوهش‌ها اجرا می‌شود. این نوع مرور در تمامی رشته‌های علوم پزشکی به‌کار می‌رود و به دلیل دقت و مراحل نگارش، گاهی همتراز پژوهش اصیل دانسته می‌شود. در علوم پزشکی آن را "بالاترین سطح شاهد بالینی" می‌دانند (۱۴). هدف از نوشتن مرور منظم گردآوری و خلاصه‌سازی همه پژوهش‌های مرتبط با یک پرسش جهت ارائه پاسخ نهایی به آن پرسش است چرا که پژوهش‌های جداگانه که برای پاسخ به پرسش یکسان طراحی می‌شوند نه تنها همیشه به یافته‌های یکسان نمی‌انجامند بلکه گاهی یافته‌هایی متفاوت و گاه متضادی ارائه می‌دهند. هر پژوهش مانند قطعه‌ای از یک پازل است و مرور سیستماتیک پازلی کامل را ارائه می‌کند. برخلاف مرور روایتی که از ساختار و مراحل معینی پیروی نمی‌کند و کمیت و کیفیت آن بستگی به سلیقه نویسندگان آن دارد، مرور سیستماتیک با هدف گردآوری و خلاصه‌سازی همه پژوهش‌هایی انجام می‌شود که برای پاسخ به پرسشی یکسان اجرا شده‌اند و از این رو کمیت هر مرور سیستماتیک به تعداد پژوهش‌ها و کیفیت آن به کیفیت تک تک پژوهش‌ها بستگی دارد و مراحل و ساختار آن تابع استانداردهای پذیرفته شده جهانی است (۱۵).

مزایا:

از مزیت های اصلی مرور سیستماتیک می توان اشاره به انجام نقد عینی با توجه به مطالعات مرتبط، کمک به حل مسئله ، مشخص کردن ناهمخوانی بین شواهد تحقیقاتی موجود، داشت که "وزن داده ها" مانع اعمال نظر شخصی و پیش داوری مولف میگردد و در واقع به کمک استراتژی هایی با حداقل تورش و خطا، به جمع بندی نتایج چندین مطالعه اصلی می پردازد. در هر حال انجام مرور منظم یا سیستماتیک فعالیتی سخت و دقیق می باشد که برای انجام بهینه آن بهتر است به شکل تیمی انجام گردد (۱۴).

معایب:

آنچه که در محدودیت این نوع مطالعه مروری بیان شده است اینکه ؛ تفاوت در کیفیت مطالعات مرور شده؛ حجم نمونه کم و تعمیم ناپذیری یافته‌ها؛ تعداد کم مطالعات و اغراق در اعتبار یافته‌ها؛ طراحی پرسش بر مبنای پژوهش‌های موجود، به جای پرسش‌های واقعی؛ و کم شمار بودن مرورهای سیستماتیک دارای کارایی است (۱۴).

فراتحلیل[۵]

متاآنالیز دارای سطح بالاتر از مرور سیستماتیک است و همچنین ممکن است یک مرور سیستماتیک باشد، اما عکس آن صادق نیست. متاآنالیز، یک مطالعه کمّی، رسمی و اپیدمیولوژیکی است که بطور سیستماتیک، پژوهش های قبلی را مورد ارزیابی قرار داده و نتایج را استخراج می کند،که شامل؛ تخمین دقیق تر آثار درمان، فاکتورهای

[4]. Systematic Review

[5] Meta-analysis.

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

خطر بیماری یا هر نتیجهٔ دیگری است که به تحلیل ترکیبی (pooled analysis) کمک می کند (۱۶).

مزایا:

در این روش به منظور اجتناب از سوگیری محقق در انتخاب تحقیقات از یک راهنما استفاده می شود. راهنما بیان می کند که کدام تحقیق با چه ویژگی هایی انتخاب یا از مسیر مطالعه کنار گذاشته شود.

همچنین برای شناسایی میزان هماهنگی منابع مورد مطالعه آزمون ناهمگونی انجام می شود. زیرا تغییر پذیری بین مطالعات ممکن است به دلیل واریانس تصادفی باشد .در متا آنالیز یک اندازه اثر کلی برای هر مطالعه محاسبه می شود. بعلاوه، چنین مجموعه هایی برای تصمیم گیرندگان از نظر زمانی کارآمد هستند، خصوصاً در مقایسه با زمان صرف شده برای بررسی مطالعات پراکنده فردی.

معایب:

محقق فراتحلیل ممکن است با مشکلات و موانعی مواجه شود و کار را آن طور که باید نتواند به سرانجام برساند. از جمله این که به دلیل متناقض بودن نتایج تحقیقات پیشین، دست یابی به جمع بندی متقن دشوار می شود. هم چنین، تفاوت بین روش های آزمایش، زمینه ها، ابزارهای سنجش و روش تحقیق، قابلیت تطبیق و مقایسه یافته های تحقیقات را مشکل می کند. حتی در برخی از موارد، تکرار فراوانی هم ممکن است نتواند جامعیت تحقیق را ثابت کند. از سوی دیگر، ادبیات یک موضوع ممکن است به قدری وسیع باشد که روند مطالعات در آن مبهم و حجم اطلاعات سرسام آور باشد (۱۷).

فرا ترکیب در سنتز مطالعات کیفی[6]

به منظور سنتز مطالعات کیفی به صورت تفسیری از عناوین فرا ترکیب، فراتحلیل کیفی، فراترکیب کیفی و فراترکیب تفسیری استفاده میشود. اما اغلب واژه های مورد استفاده برای این روش، فراترکیب کیفی است. فراترکیب نوعی مطالعه کیفی است که یافته های سایر تحقیقات کیفی در زمینه یک موضوع را به عنوان داده به کار می برد ؛ بنابراین، نمونه های مطالعه فراترکیب را مطالعات کیفی تشکیل میدهند که محقق بر اساس سوال پژوهشی مورد علاقه، آنها را وارد مطالعه می کند. سنتز مطالعات کیفی روش جدید در حال ظهور است. رویکردهای زیادی برای آن وجود دارد که میتواند توسط پژوهشگران مورد استفاده قرار گیرد (۱۸). دو رویکرد عمده به سنتز مطالعات کیفی در بین محققان وجود دارد برخی از محققان بر این فرضیه عمل میکنند که یک سنتز کیفی یک فرآیند جمع آوری کننده است، در حالی که عده دیگر سنتز کیفی را به عنوان یک فرآیند تفسیری قلمداد می کنند . زیراکه سنتز در حقیقت نوعی یکپارچه سازی یک رویکرد کمی (به عنوان مثال تعیین اندازه اثر از طریق فرکانس و شدت) می باشد (۱۹). از سوی دیگر، سنتز تفسیری بر توسعه نظری و توسعه مفهوم تمرکز میکند. همچنین از پایه روش شناسی کیفی سنتی استفاده می کند که ویژگیهای کمی را به نمایش نگذاشته است.

مزایا:

مرور سیستماتیک کیفی نوعی مطالعه مروری است که به منظور کشف موانع و تسهیل کننده های ارائه خدمات براساس دیدگاه های مشارکت کنندگان که از تجربیات انها استخراج شده و واقعی هستند نوشته می شود. یافته های حاصل از تحقیقات کیفی ممکن است قدرتمندتر از نظرات استخراج شده از پرسشنامه ها باشد لذا متاسنتز تحقیقات مشابه کیفی در مورد یک پدیده خاص قوی به نظر می رسد.

معایب

مرور سیستماتیک کیفی هنوز در مراحل ابتدایی راه قرار دارند و بحث های قابل توجهی در مورد مناسب بودن یا نبودن روشهای بکار رفته در ان وجود ندارد. همچنین ابهام در زمینه سنتز شواهد کیفی نیز وجود دارد.

مروری انتقادی[7]

نوع دیگری از مطالعات مروری؛ نوع انتقادی (کریتیکال) می باشد که نشان می دهد نویسنده مطالب در مورد آنها ، تحقیق گسترده ای انجام داده و کیفیت آنها را به طور

6. Meta-Synthesis

7. Critical review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

انتقادی مورد ارزیابی قرار داده است. این فراتر از توصیف صرف مقالات شناسایی شده است و شامل درجه ای از تجزیه و تحلیل و نوآوری مفهومی است. یک مرور انتقادی موثر، مطالب را از منابع مختلف استخراج ه، تجزیه و تحلیل و سنتز می کند. همچنین محصول یا خروجی این مطالعه مروری به طور معمول در یک فرضیه یا یک مدل نشان داده می شود. مدل حاصل ممکن است ترکیبی از مدل ها یا مکاتب فکری موجود باشد یا تفسیری کاملاً جدید از داده های موجود باشد.

مزایا

مولفه "حیاتی" این نوع مطالعه مروری در شرایط عادی، نوآوری مفهومی آن است که از طریق فرایند تکامل، توسعه پیدا می کند. زیرا که هر مقاله جدید منتشر شده به مقاله های قبلی خود به خود اضافه می شود. این مطالعه مروری فرصتی را برای ارزیابی آنچه که در مطالعات قبلی ارزش داشته فراهم می کند. همچنین ممکن است سعی در حل مکاتب فکری مخالف هم داشته باشد. به این ترتیب ممکن است یک "سکوی پرتاب" برای مرحله جدید توسعه مفهومی و مطالعات جدید فراهم کند.

معایب

از معایب و محدودیت های این روش آن است که در این مرور ، مطالعات مهم موجود در رویکردهای دیگر، و همچنین ساختار موجود در ادبیات را نمی تواند نشان دهد. این در حالی است که تلاش برای شناسایی تمام ادبیات موجود در مورد یک موضوع مورد بررسی قرار می گیرد، اما الزامی به ارائه صریح روشهای جستجو، سنتز و تجزیه و تحلیل آنها را ندارد.از طرفی بر سهم هر مقاله از نتایج ارائه شده تاکید دارد، در صورتی که هدف این نوع مطالعه ارزیابی کیفیت رسمی مقالات نمی باشد. در این مطالعه تفسیرها لزوماً ذهنی هستند و محصول بدست آمده نقطه شروع ارزیابی بیشتر می باشد و نه نقطه پایان مطالعه .

مرور مفهومی[8]

مرور مفهومی عبارت است از مرور سریع در پیرامون مفاهیم کلیدی یک موضوع پژوهشی خاص و یافتن منابع اصلی و انواع شواهد موجود . در این نوع مطالعه می توان پیرامون موضوعات پیچیده و یا موضوعاتی که قبلاً درباره آنها مرور جامعی به عمل نیامده است را به صورت یک پروژه خاص به مرحله اجرا درآورد (۱۹).

مرور مفهومی معمولاً به شکل سریع برای مرور گسترده شواهد پیرامون یک موضوع خاص بدون در نظر گرفتن کیفیت مطالعات انجام شده صورت می پذیرد. مرور مفهومی را می توان به عنوان مطالعاتی برای تولید فرضیه در نظر گرفت. همچنین می توانند پیش زمینه بسیار مناسبی برای مرور نظام مند فراهم نمایند (۲۰).

مزایا:

مطالعات مروری مفهومی می توانند سیاست گذاران را در مورد نیاز به یک بازبینی منظم کامل آگاه کنند. زیراکه دارای چندین ویژگی برتر نسبت به مرور منظم می باشند که شامل منظم، شفاف و قابل تکراربودن هستند.

معایب:

مرور مفهومی معمولاً به خودی خود نمی تواند به عنوان یک خروجی نهایی تلقی شود، در درجه اول به این دلیل که محدودیت در سختگیری و مدت زمان اجرای دارند زیرا در آنها احتمال سوگیری وجود دارد.

واینکه به طور خاص، آنها معمولاً شامل فرآیند ارزیابی کیفیت نیستند . بنابراین این احتمال خطر وجود دارد که ، وجود مطالعات بیشتر از کیفیت ذاتی آنها به عنوان مبنای نتیجه گیری استفاده شود. در نتیجه، از یافته های آنها نمی توان برای توصیه سیاست/عملکرد استفاده کرد.

مرور سریع[9]

مرور سریع، نوعی سنتز شواهد است که ممکن است در مقایسه با مرورهای منظم استاندارد، اطلاعات به موقع و روز تری برای تصمیم گیری فراهم نماید . روشهای انجام

[8]. review Scoping

[9]. Rapid review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

بررسی های سریع بسیار متفاوت است و معمولاً در کمتر از ۵ هفته انجام می شود. اغلب نویسندگان یک بازبینی منظم برای تلفیق شواهد عملی احتیاج دارند. یک بررسی سریع با حذف مراحل بررسی منظم، باعث می شود روند بررسی منظم سرعت آن را کمتر کند و آن را از دقت کمتری برخوردار سازد. این نوع از مطالعات مروری با اهداف زیر طراحی می گردند :

موضوعات تحقیقاتی جدید یا نوظهور، به روزرسانی مرورهای قبلی، موضوعات مهم، برای ارزیابی یک سیاست یا عملکرد شناخته شده که با استفاده از سایر روشهای مرور منظم مقدور نیست (۲۱).

مرور سریع نوعی از ترکیب دانش است که روند مرور منظم را دنبال می کند، اما برای تولید به موقع اطلاعات، اجزای فرآیند ساده بکار گرفته می شوند(۲۲، ۲۳).

مزایا:

مرور های سریع و ارزیابی سریع شواهد به دنبال انجام سریع مطالعه بوده و قصد انجام سرسری کار را ندارد (۲۴). این روش چندین تکنیک اصولی را که ممکن است برای کوتاه کردن زمان استفاده شود، بکار می گیرد. این موارد شامل تمرکز دقیق بر سوال مطالعه، استفاده از استراتژی های جستجوی گسترده تر یا کمتر پیچیده، محدود کردن میزان ادبیات غیر مرتبط، اجستجو فقط بر اساس متغیرهای کلیدی و انجام ارزیابی کیفیت به روش "ساده" است. محققین انتخاب می کنند که کدام مراحل را استفاده کنند یا مسیر را از نظر زمانی کوتاه کنند. و سپس صریحاً اثر احتمالی چنین روشی را گزارش می کنند.

معایب:

از معایب روش مرور سریع می توان به محدود کردن مدت زمان بررسی، افزایش خطر ایجاد سوگیری اشاره نمود .. البته این امر می تواند برای هرنوع فرآیند بررسی صادق باشد اما این خطر هنگامی که مراحل مرور کوتاه می شوند یا حتی بعضی مراحل کنار گذاشته می شوند، بیشتر می شود. محدود کردن زمان لازم برای جستجو ممکن است منجر به سوگیری در انتشار شود، ارزیابی محدود یا ارزیابی کیفیت ممکن است تأکید نامتناسبی بر تحقیقات با کیفیت پایین داشته باشد، در حالی که عدم توجه به سنتز ممکن است ناسازگاری یا تناقض را نادیده بگیرد. تولید شواهد در یک بازه زمانی سریع باید در مقابل این خطر افزایش سوگیری جبران شود. مستند سازی روش و برجسته سازی محدودیت های آن یکی از راه های مبارزه با چنین سوگیری هایی است. بعلاوه، توجه ناکافی به سوالی که باید مطرح شود یا کمیت و کیفیت ادبیاتی که در باره یک موضوع وجود دارد، ممکن است منجر به یک پاسخ بسیار دقیق به یک سوال اشتباه یا یک پاسخ غلط به سوال خوب شود (۲۴)(24).

مرور انطباقی[10]

نام های دیگر مرور انطباقی: Mapping Evidence Review, Mapping Study, Mapping Review, Mapping Exercise, Systematic Map

مرور های انطباقی تاکید بر سنتز ترکیبی بر روی داده ها دارند و تاکید انها بر سوال می باشد. مرور انطباقی برای تحقیقات متنوع و گسترده، به عنوان اولین قدم برای مرور های منظم و برای شناسایی شکاف ها در یک زمینه موضوعی خاص طراحی می شوند(۲۵).

مرور انطباقی یک نوع بررسی است که با هدف شناسایی، نه نتایج، و بلکه ارتباطات در مقالات مختلف صورت می گیرد . این مرور بر ویژگی هایی از جمله محل فعالیت، محل تأمین اعتبار و نوع ژورنال چاپ شده تمرکز دارد. مرور انطباقی اغلب روی موارد منتشر شده متمرکز می باشد اما نیازی به این کار نیست. برخی از مطالعات انطباقی شامل سایر موارد (به عنوان مثال، کتاب ها، روزنامه ها، پروپوزال گرانت ها) نیز می باشند. همچنین گاهی اوقات به "نقشه های مفهومی" اشاره دارد، که ابزارهای تصویری هستند که دانش را به صورت تصویری سازمان می دهند و نمایش می دهند، مانند استفاده از فلوچارت ها، و نمودارها.

[10]. Mapping Review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

مزایا:

مرورهای انطباقی زمینه ساز بررسی عمیق ادبیات مطالعات انتخاب شده برای مرور و شناسایی شکاف ها در شواهد را امکان پذیر می کند. مرورهای انطباقی ممکن است مطالعات را از راه های دیگر از جمله با توجه به دیدگاه نظری، گروه جمعیت یا محیطی که مطالعات در آن انجام شده اند، مشخص می کنند. علاوه بر توصیف، زمینه تحقیق می تواند زمینه را برای تصمیم گیری آگاهانه در مورد انجام بررسی دقیق و سنتز در همه مطالعات یا فقط یک مطالعه فراهم کند. این نوع مرور می تواند نشان دهد که آیا کل جمعیت مطالعات به اندازه کافی برای یک سنتز منسجم مناسب هستند یا نه.

معایب:

ماهیت گسترده و سریع مرور و جستجو ممکن است به معنای از دست رفتن برخی از مقالات باشد. ممکن است زمان ببرد و برای ایجاد بازده بصری به تخصص یا آموزش بیشتری نیاز داشته باشد. ناسازگاری در هدایت این مطالعات مروری ممکن است ایجاد شود (۲۶).

باید در نظر داشت که این نوع مطالعه مروری با هدف انطباق و دسته بندی متون موجود در یک حوزه موضوعی خاص انجام می شود. نتیجه این مرور می تواند انجام یک مطالعه مروری در اینده و یا یک پژوهش جدید باشد و همچنین کمک به تصمیم گیری درخصوص کمیت و کیفیت مطالعات انجام شده جهت انجام یک مرور جدید و انجام تحلیل های جدید باشد.

مرور وضعیتی[11]

در این نوع از مرور به صورت ویژه، گونه ای از مرور متون در نظر گرفته می شود که به صورت خاص وضعیت حال حاضر یک موضوع را نشان می دهد در حالی که در مرور متون گذشته نگر نیز مورد استفاده قرار می گیرند.

در پژوهش های دانشگاهی به این نوع از مطالعات " مطالعه مجمل" گفته می شود. در مطالعات مجمل ایده جدیدی مطرح نمی شود، بلکه در یک حوزه مشخص، مطالعات انجام شده بیان می شود.

مرور وضعیتی نشان دهنده وضعیت فعلی توسعه علمی یا مهندسی است. یک بررسی پیشرفته عمدتاً بیشترین تحقیقات را در یک زمینه خاص یا مربوط به یک موضوع خاص انجام می دهد.

این نوع مطالعه مروری اغلب خلاصه روندهای فعلی و نوظهور آموزشی، اولویت های تحقیق و استانداردسازی در یک زمینه خاص را برای انجام شدن مورد نظر قرار می دهد. این مرور با هدف ارائه یک مرور مهم از ادبیات گسترده تولید شده در دهه گذشته، ترکیبی از تفکر فعلی در یک زمینه خاص است. این نوع مطالعات ممکن است دیدگاه های جدیدی راجع به یک موضوع ارائه دهد یا زمینه ای را نشان دهد که نیاز به تحقیقات بیشتر دارد (۲۷).

مزایا:

مرور وضعیتی برای افرادی تازه کار یا برای کسانی که می خواهند فرصت های بالقوه تحقیقات معاصر را شناسایی کنند از ارزش قابل توجهی برخوردار است. خواننده می تواند به جای خواندن چندین مقاله در توصیف تحولات خاص، احساس کمیت و ویژگی های اصلی یک موضوع را از یک مقاله مروری وضعیتی بدست آورد.

معایب:

مرور وضعیتی محدود به زمان است و ممکن است تصویر کلی از توسعه یک رشته را مخدوش کند. به عنوان مثال، اگر موضوعی در گذشته به طور گسترده توسط تحقیقات مختلف تحت پوشش قرار گرفته باشد، اما به طور موقت دچار "بهبودی" شده باشد، ممکن است اهمیت آن کمتر نشان داده شود زیرا خارج از افق زمانی توافق شده ای است که در مقاله مروری وضعیتی قرار دارد.

علاوه بر این یک متخصص موضوع ممکن است به سادگی دیدگاه شخصی و ویژه ای از اولویت های فعلی و آینده خود را در مرور وضعیتی ارائه دهد.

[11] .State of the art review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

مرور چترگونه[۱۲]

اسامی دیگر ان عبارتند از: overviews of reviews, reviews of reviews, summaries of systematic reviews, or syntheses of reviews.

نیاز به مرور چترگونه اولین بار بعد از فعالیتهای پایگاه داده ای "کوکران "مطرح شد. این نوع از مرور به خصوص به مروری اشاره دارد که شواهد و مدارکی از مرورهای چندگانهٔ کوکران را در یک مرور قابل دسترس و قابل استفاده بکار می گیرد(۲۸).

با جمع بندی اطلاعات چند مقاله مروری، مرورهای چترگونه، بررسی شواهد را آسان تر می کند و امکان مقایسه نتایج بین هر یک از مرورهای تکی را فراهم می کند. بررسی های چترگونه ممکن است یک سوال گسترده تر از یک مرور معمولی باشد، مانند بحث در مورد مقایسه های مختلف درمان به جای فقط یک سوال مطرح می شود. آنها به ویژه برای تهیه دستورالعمل ها و اقدامات بالینی و هنگام مقایسه مداخلات مخالف مفید هستند (۲۹).

یک بررسی چترگونه اجازه می دهد تا یافته های مرورهای مربوط به یک سوال را مقایسه و تقابل کند. مرور چترگونه مکانیسمی برای گرد آوری نتایج مرورهای سیستماتیک انجام شده پیشین است. انجام یک مرور چترگونه امکان پرداختن به طیف گسترده ای از موضوعات مربوط به یک موضوع مورد علاقه را فراهم می کند. تصویر گسترده ای که از انجام یک مرور چترگونه قابل دستیابی است همچنین در برجسته سازی اگر شواهد ثابت در مورد یک موضوع یا سوال وجود داشته باشد یا یافته های متناقض یا نامتناقض وجود داشته باشد، و در بررسی و جزئیات دلایل این امر ایده آل است. بررسی شواهد با یک مرور چترگونه اجازه می دهد تا ارزیابی و بررسی بر اساس سوالات مطالعات مروری مشابه انجام شود و به طور مستقل نتایج مشابه را مشاهده کنند.

مزایا:

مرور چتر گونه زمینه سازی بررسی عمیق ادبیات در یک زمینه گسترده تر و شناسایی شکاف ها بر اساس شواهد را امکان پذیر می کند. این نوع از مطالعه مروری ابزاری ارزشمند جهت ارائه سیاست ها، دیدگاه متخصصین و محققان، را به روش صریح و شفاف به منظور بررسی کارآمدتر بکار می رود.

مرور چترگونه ممکن است مطالعات را از راه های دیگر، از جمله با توجه به دیدگاه نظری، گروه جمعیت یا محیطی که مطالعات در آن انجام شده اند، مشخص کنند.

علاوه بر توصیف زمینه تحقیق، یک مرورچترگونه همچنین می تواند زمینه تصمیم گیری آگاهانه درباره اینکه آیا بررسی و سنتز عمیق کلیه مطالعات یا فقط یک زیرمجموعه را انجام می دهد، فراهم کند.

این مرور همچنین می تواند نشان دهد که آیا کل جمعیت مطالعات به اندازه کافی برای یک سنتز منسجم کافی هستند.

همچنین می تواند مشخص کند که آیا این مطالعات در پاسخ به سوالات کمک کننده هستند یا ملاحظات عملی در مورد منابع موجود برای کامل کردن مرور کفایت می کند.

معایب:

مرورهای چترگونه لزوماً محدودیت زمانی دارند و فاقد ترکیب و تجزیه و تحلیل رویکردهای بیشتری هستند. این گونه از مطالعات ممکن است بدلیل اینکه توصیف گسترده ای از یک موضوع می کنند تصویر را بیش از حد ساده توصیف کنند و یا تنوع قابل توجهه (ناهمگنی) بین مطالعات و یافته های آنها را پنهان کنند. مرورهای چترگونه معمولاً یک فرآیند ارزیابی کیفیت واحدی ندارند لذا مطالعات را فقط بر اساس طراحی مطالعه ارزیابی می کنند (۳۰).

[12] .Umbrella review

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

شکل شماره ۱: مقایسه انواع مطالعات مروری بر اساس متد SALSA

نام مطالعه مروری	توصیف مختصر	جستجو	ارزیابی	ترکیب	تحلیل
مرور نقلی (Narrative Review)	مطالب منتشر شده ای را در قالب مرور ارائه می دهند. می تواند طیف گسترده ای از موضوعات را در سطوح مختلف کامل و جامع پوشش دهد. ممکن است شامل یافته های تحقیق باشد	ممکن است شامل جستجوهای جامع باشد یا نباشد	ممکن است ارزیابی کیفیت را شامل شود یا نشود	به طور معمول نتایج مرور مطالعات را در بحث روایت می کند	تجزیه و تحلیل ممکن است به ترتیب زمانی، مفهومی، موضوعی و غیره انجام شود.
مرور منظم (Systematic Review)	به دنبال جستجوی سیستماتیک برای، ارزیابی و سنتز شواهد تحقیقاتی است که غالباً از دستورالعمل های مربوط به انجام یک مرور پیروی می کند	هدف اجرای جستجوی جامع و کامل است	ارزیابی کیفیت ممکن است بر اساس تعیین معیارهای ورود و خروج باشد	به طور معمول نتایج در بحث روایت می شود و همچنین همراه با جدول و نمودار می باشد	انچه شناخته شده است توصیه هایی برای پرکتیس و آنچه ناشناخته مانده است عدم اطمینان در مورد یافته ها و توصیه هایی برای تحقیقات آینده
فراتحلیل (meta-analysis)	تکنیکی که از لحاظ آماری نتایج مطالعات کمی را با هم ترکیب می کند تا اثر دقیق تری از نتایج ارائه دهد	هدف جستجوی جامع و کامل است. ممکن است از نمودار قیفی برای کامل کردن ارزیابی استفاده کند	ارزیابی کیفیت ممکن است با معیارهای ورود / خروج و / یا حساسیت تجزیه و تحلیل را تعیین کند	نمودارهای گرافیکی و جدولی همراه با تفسیر و روایت	تجزیه و تحلیل عددی برای اندازه گیری اثرات با فرض عدم وجود ناهمگنی
فرا ترکیب در سنتز مطالعات کیفی Meta-Synthesis	روش تلفیق یا مقایسه یافته های مطالعات کیفی. این به دنبال "تم" یا "سازه" هایی است که در مطالعات کیفی تکی قرار دارند	ممکن است از نمونه گیری انتخابی یا هدفمند استفاده شود	ارزیابی کیفیت معمولاً برای پیامهای غیر مستقیم استفاده می شود نه بر اساس معیارهای ورود / خروج به مطالعه	کیفی، سنتز و روایت	تحلیل موضوعی، ممکن است شامل مدل های مفهومی باشد
ریویوی انتقادی Critical review	اهداف نشان می دهد نویسنده در مورد ادبیات تحقیق و کیفیت آن به طور گسترده ای ارزیابی انتقادی کرده است. فراتر از توصیف صرف، شامل درجه تجزیه و تحلیل و نوآوری مفهومی است. به طور معمول در فرضیه یا مدل نتیجه ان نشان داده می شود.	به دنبال شناسایی مهمترین موارد در این زمینه است	بدون ارزیابی رسمی کیفیت. تلاش برای ارزیابی با توجه به مشارکت	به طور معمول روایت، شاید مفهومی یا زمانی	مولفه های مهم: به دنبال شناسایی سهم مفهومی برای تجسم نظریه موجود یا استخراج نظریه جدید است

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

مرور مفهومی (review Scoping)	ارزیابی اولیه اندازه بالقوه و دامنه ادبیات تحقیق موجود. با هدف شناسایی ماهیت و میزان شواهد تحقیقاتی (معمولاً شامل تحقیقات مداوم)	کامل بودن جستجو با محدودیت های زمان / دامنه تعیین می شود. ممکن است شامل تحقیقات در حال انجام باشد	ارزیابی کیفی غیر رسمی	به طور معمول جداول با برخی از کامنت های نفسیری	کمیت و کیفیت مطالعات را مشخص می کند ، شاید با طراحی مطالعه و سایر ویژگی های اصلی. تلاش برای تعیین یک بررسی مناسب
مرور سریع (Rapid review)	ارزیابی آنچه قبلاً در مورد یک سیاست یا فعالیت بالینی شناخته شده است ، با استفاده از روش های بررسی سیستماتیک برای جستجو و ارزیابی انتقادی تحقیقات موجود	کامل بودن جستجو توسط محدودیت های زمانی تعیین می شود	ارزیابی کیفی رسمی با محدودیت زمانی	استفاده از روایت و جدول	مقادیر ادبیات و کیفیت کلی / جهت تأثیر ادبیات
مرور انطباقی Maping review	ترسیم و دسته بندی ادبیات موجود از بین مرورهایی که نیاز به مرورهای بیشتر دارند. یا تحقیقات اولیه برای شناسایی خلاء های موجود در ادبیات تحقیق	کامل بودن جستجو با محدودیت های زمان / دامنه تعیین می شود	بررسی کیفی غیر رسمی	ممکن است گرافیکی و جدولی باشد	کمیت و کیفیت ادبیات را مشخص می کند، شاید با طراحی مطالعه و سایر ویژگی های اصلی. ممکن است نیاز به تحقیقات اولیه یا ثانویه را شناسایی کند
مرور وضعیتی State of the art review	برخلاف سایر رویکردهای گذشته نگر و کنونی، سعی می کند بیشتر به موضوعات روز بپردازید. ممکن است دیدگاه های جدیدی در مورد موضوع ارائه دهد یا به زمینه ای برای تحقیقات بیشتر اشاره کند	هدف جستجوی جامع ادبیات فعلی است	ارزیابی کیفی غیررسمی	به طور معمول روایت، ممکن است همراه جدول باشد	وضعیت فعلی دانش و اولویت ها برای جستجو و تحقیقات آینده
مرور چترگونه Umbrella review	به طور خاص به جمع آوری شواهد از چندین مرور در یک سند قابل دسترسی و قابل استفاده اشاره دارد. تمرکز بر روی شرایط گسترده یا مشکلی که مداخلات رقابتی در آن وجود دارد و بررسی های برجسته ای که به این مداخلات و نتایج آنها می پردازد	شناسایی اجزای مرورها، اما هیچ جستجوی مطالعات اولیه در بر نمی گیرد	ارزیابی کیفیت مطالعات درون مرورها و / یا خود بررسی ها	گرافیکی و جدولی همراه با روایت تفسیر	انچه شناخته شده است توصیه هایی برای پرکتیس. آنچه ناشناخته مانده است توصیه هایی برای تحقیقات آینده

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این مطالعه، معرفی انواع مطالعات مروری و نقش ان در ارتقا دانش پرستاری می باشد . بدین منظور برای یافتن مطالعات مروری اقدام به بررسی اجمالی در گوگل اسکولار و پاب مد و پایگاه های داخلی مانند مگیران و اس ای دی انجام شد که نتایج نشان داد؛ از انواع مطالعات مروری بیشترین توجه مربوط به مرور منظم و فرا تحلیل می باشد. همچنین نتایج نشان داد که تعدادی از این مطالعات مروری علاوه بر اینکه در ایران شناخته شده نیستند حتی ترجمه درستی از عنوان انها نیز وجود ندارد. در مورد برخی دیگر فقط به تعریف ساده ای در متون اکتفا شده است که شاید علت ان عدم آشنایی پژوهشگران با انها باشد. بررسی منابع مختلف در پرستاری نشان می دهد که در خصوص مطالعاتی که بصورت مرور منظم و فرا تحلیل انجام شده است مطالبی وجود دارد البته نسبت به سایر روش های مروری مطالب زیادی در کتب و سایر منابع نیامده است و اگر مطلبی هم وجود دارد که ترجمه آنها قابل فهم نیست و برای اجرا و نوشتن مطالعه ای در این زمینه به محققین کمک نمی کند. با توجه به اینکه در جامعه علمی انواع مختلف مطالعات بصورت مروری انجام می شود و بدلیل اینکه این مطالعات نیاز به گرفتن کد اخلاق و مطرح شدن در کمیته های اخلاق و همچنین رد شدن بواسطه مسائل اخلاقی از طرف ژورنال ها ندارد. لذا انجام انها از طرف محققین مورد استقبال قرار می گیرد. همچنین این مطالعات مروری با تجمیع نتایج مطالعات انفرادی کمک زیادی به معرفی نتایج برای تولید علم میکنند. همچنین عدم آشنایی ممکن است باعث شود که بسیاری از مطالعات اصیل به دلیل آنکه ذینفعان توانایی استفاده از روش های مختلف را ندارند مورد توجه قرار نگیرد و فرصت ایجاد تنوع در استفاده از مطالعات مروری از دست برود.

نتایج یک مطالعه نشان داد که از دیگر چالشها کم بودن شواهد علمی معتبر ازجمله انجام مطالعات مروری سیستماتیک و فراتحلیلها و انتشار انها در مجلات پرستاری و کیفیت پایین گزارش دهی این مطالعات در مجلات داخل و خارج از کشور می باشد (۳۱).

در همین ارتباط نتیجه مطالعه ای نشان می دهد که مرور سیستماتیک نقش محوری در مراقبت های بهداشتی دارد، به این دلیل که آنها جایگزین تحقیقات اولیه به عنوان منبع شواهدی شده اند که تصمیمات بر اساس آنها استوار می باشد (۳۲).

همچنین در حالی که طیف وسیعی از رویکردها برای بررسی ادبیات تحقیق وجود دارد، به دلیل روشهای صریح و دقیق استفاده شده، مرورهای سیستماتیک معمولاً قابل اطمینان ترین رویکرد هستند (۳۲).

پژوهش های مروری انواع متعدد و خروجی ها و کارکردهای مختلفی دارند که حکایت از ظرفیت زیاد این پژوهشها در تولید دانش دارد. هدف کلی مقالات مروری منتشر شده تولید دانش از طریق مرور ادبیات مرتبط با سوال مطالعه می باشد که در منابع و مطالعات مرتبه اول قابل پاسخگویی نمی باشد.

مطالعات مروری در دانسته های بیشتر در تحقیق به ما کمک می کنند و همچنین ابزار قدرتمندی برای ثبت خلأ دانش در ادبیات هستند. از این شکاف های مشخص شده می توان برای شکل دادن به دستور کار تحقیق در آینده استفاده کرد (۳۳).

همچنین مطالعات مروری دروازه ورود به دانش پرستاری می باشد. در مطالعات مروری بدلیل تجمیع نتایج مطالعات زیاد در قالب یک مطالعه، شواهد زیادی در ارتباط با مراقبت ها در اختیار پرستاران قرار می گیرد. در همین ارتباط مطالعه ای نشان داد که مطالعات مروری در پرستاری که نتایج تحقیقات پرستاری را جمع آوری، مرتب سازی، ارزیابی و خلاصه می کند و ان را تحت یک مفهوم کاملاً مشخص قرار می دهد مجموعه شواهد خوبی را برای استفاده در دانش پرستاری در دسترس پرستاران قرار می دهد (۳۴).

همچنین نتایج مطالعه دیگری نشان می دهد که افزایش تقاضا برای شواهد، همراه با دشواری های به دست آوردن آن، منجر به برجسته کردن مطالعات مروری در جنبشی تحت عنوان مراقبت های بهداشتی مبتنی بر شواهد در پرستاری شده است (۳۵). همچنین مطالعات مروری در دنیا

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

در پرستاری به جای تحقیقات اولیه به عنوان پایه ای برای تصمیمات مراقبت های بهداشتی شده است. همچنین پرستاری نیز به عنوان یک حرفه برای توسعه دانش بدنبال جمع بندی و ارزیابی شواهد خوب تحت عنوان مطالعات مروری می باشد (۳۵).

در این مطالعه بخش قابل توجهی از بررسی های انجام شده در مقالات مشابه مربوط به پژوهش های مروری پرکاربرد می باشد که در پرستاری نیز مطالعات مرور منظم و فراتحلیل از دیگر انواع مطالعات مروری بیشتر منتشر شده است و مورد استقباد محققین پرستاری قرار گرفته است. مرورها دارای تنوعات زیاد و بالتبع برخوردار از کارکردهای گوناگون میباشد، که با اشنایی پرستاران با انها، مقالات بیشتری منتشر می گردد که با تولید شواهد زیاد برای استفاده پرستاران به تولید علم در پرستاری کمک می کند.

نتایج مطالعه ای نشان می دهد که انواع مطالعات مروری طیف وسیعی از رویکردهایی هستند که برای بررسی ادبیات تحقیق که نتیجه مطالعات تحقیقی می باشند را شامل می شوند. مطالعات مروری به دلیل روشهای صریح و دقیق استفاده شده در انها معمولاً قابل اطمینان ترین رویکردها هستند (۳۳).

ضمننا مسئله تولید علم در صورتی پدید می اید که اول نتایج تحقیقاتی در مقالات منتشر می شود و در کتب برای استفاده افراد مختلف در هنگام به روز شدن اضافه شوند و زمینه اشنایی اساتید و دانشجویان و سایر افراد نسبت به موضوعات جدید فراهم گردد. تحقیقات مروری حجم زیادی از مقالات منتشر شده را به خود اختصاص داده اند که در ایران به دلیل نااشنایی با این روش ها ظرفیت زیادی برای چاپ این دسته از مقالات از دست می رود. با توجه به موارد ذکر شده بر ان شدیم که تعدادی از مطالعات مروری بیشتر شناخته شده در دنیا را از طریق این مطالعه معرفی نماییم تا زمینه اشنایی محققین نسبت به انها فراهم شود.

از نقاط قوت مطالعه اشنایی با انواع مطالعات مروری پرکاربرد می باشد که مقالات مشابه در این زمینه که به معرفی تعداد مختلفی از مطالعات مروری پرداخته باشد محدودیت وجود داشت.

نتیجه گیری

مسئله تولید علم در پرستاری به عنوان یک حرفه، بسیار پراهمیت می باشد. مطالعات مروری ظرفیت زیادی از مطالعات منتشر شده در دنیا را به خود اختصاص داده اند. مطالعات مروری به دلیل حجم زیاد انتشارشان اخیرا به ویژه در پرستاری اهمیت زیادی پیدا کردند و مورد توجه محققین پرستاری قرار گرفته اند . زیراکه ، اشنایی پرستاران با اینگونه مطالعات کمک زیادی به تولید علم در پرستاری می کند. ولی با این میزان اهمیت ، گونه های مختلف مطالعات مروری در کشور ما شناخته شده نیستند و تعداد کمی از انواع انها مانند (ریویوی نقلی یا روایتی، سیستماتیک ریویو، متا انالیز، و سیستماتیک ریویوی کیفی) انجام و چاپ می شوند. در صورتی که شناخت بیشتری نسبت به انواع مطالعات مروری وجود داشته باشد محققین تحقیقات بهتری را در زمینه های مختلف انجام داده و از همه ظرفیت ها برای تولید علم استفاده می کنند. ا ستفاده از مطالعات مروری در انتشار نتایج مطالعات مختلف و در تصمیم گیریهای بالینی مبتنی بر شواهد بسیار موثر است. همچنین معرفی تعدادی از انواع مطالعات مروری توجه محققین را به ارزشمندی سایر مطالعات مروری و نقش آنها در تصمیم گیری های بالینی معطوف می کند.

تشکر و قدردانی

ندارد

تضاد منافع

هیچگونه تضاد منافعی بین نویسندگان وجود ندارد

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

References

1. King W, He J. Understanding the Role and Methods of Meta- Analysis in IS Research. Communications of the Association for Information Systems. 2005; 16: 665-86.

2. Mertens D. Literature Review and Focusing the Research. In D. Mertens, Research and Evaluation in Education and Psychology ,4th ed. SAGE, 2014. P:536.

3. Okoli C, Schabram K. A Guide to Conducting a Systematic Literature Review of Information Systems Research. Sprouts: Working Papers on Information. 2010; 10(26): 1-49.

4. Carter-Templeton H, Frazier RM, Wu L, H. Wyatt T. Robotics in nursing: a bibliometric analysis. Journal of Nursing Scholarship. 2018; 50(6): 582-9.

5. Evans D. Systematic reviews of nursing research. Intensive and Critical Care Nursing. 2001; 17(1):51-7.

6. Fain JA. Reading, understanding, and applying nursing research. FA Davis. 2020.

7. Woo K. Polit & Beck Canadian essentials of nursing research. Lippincott Williams & Wilkins; 2017 .

8. Mallett R, Hagen-Zanker J, Slater R, Duvendack M. The benefits and challenges of using systematic reviews in international development research. Journal of Development Effectiveness. 2012; 4(3): 445-55.

9. Bastian H, Glasziou P, Chalmers I. Seventy-five trials and eleven systematic reviews a day: how will we ever keep up? PloS Med. 2010; 7: e1000326.

10. Page MJ, Shamseer L, Altman DG, Tetzlaff J, Sampson M, Tricco AC, Catala-Lopez F, Li L, Reid EK, Sarkis-Onofre R, Moher D. Epidemiology and reporting characteristics of systematic reviews of biomedical research: a cross-sectional study. PLoS medicine. 2016; 13(5): e1002028.

11. Macleod MR, Michie S, Roberts I, Dirnagl U, Chalmers I, Ioannidis JP, et al. Biomedical research: increasing value, reducing waste. The Lancet. 2014; 383(9912): 101-4.

12. Murphy CM. Writing an effective review article. Journal of Medical Toxicology. 2012; 8(2): 89-90.

13. Green BN, Johnson CD, Adams A. Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade. Journal of Chiropractic Medicine.. 2006; 5(3): 101–17.

14. Hall GM. How to write a paper. 3th ed. London: BMJ publishing group; 2003. P:92-8.

15. Cook DJ, Mulrow CD, Haynes RD. Systematic reviews: synthesis of best evidence for clinical decisions. Annals of Internal Medicine. 1997; 126: 376-80.

16. Haidich AB. Meta-analysis in medical research. Hippokratia. 2010; P:(Suppl 1):29-35

17. Jain V, Sharma RSS. Doing meta-analysis in research A systematic approach. Indian Journal Dermatology, Venereology and Leprology. 2012; 78(3): 250-252.

18. Mohammed M A, Moles R J, Chen T F. Meta-synthesis of qualitative research: the challenges and opportunities. International

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

Journal of Clinical Pharmacy. 2016; 38(3): 695-704.

19. Aguirre R T, Bolton K W. Qualitative interpretive meta-synthesis in social work research: Uncharted territory. Journal of Social Work. 2014; 14(3): 279–294.

20. Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien K, Colquhoun H, Kastner M, et al. A scoping review on the conduct and reporting of scoping reviews. BMC Medical Research Methodology. 2016; 16(1): 1-10.

21. Khangura S, Konnyu K, Cushman R, Grimshaw J, Moher D. Evidence summaries: the evolution of a rapid review approach. Systematic Reviews. 2012; 1(1): 1-9.

22. Featherstone RM, Dryden DM, Foisy M, Guise JM, Mitchell MD, Paynter RA, et al. Advancing knowledge of rapid reviews: an analysis of results, conclusions and recommendations from published review articles examining rapid reviews. Systematic Review. 2015; 4(1): 1-8.

23. Hartling L, Guise JM, Hempel S, Featherstone R, Mitchell MD, Motu'apuaka ML, et al. Fit for purpose: perspectives on rapid reviews from end-user interviews. Systematic Reviews. 2017; 6(1): 1-1.

24. Hamel C, Michaud A, Thuku M, Skidmore B, Stevens A, Nussbaumer-Streit B, et al. Defining Rapid Reviews: a systematic scoping review and thematic analysis of definitions and defining characteristics of rapid reviews. Journal of Clinical Epidemiology. 2020; 129: 74-85.

25. Miake-Lye IM, Hempel S, Shanman R, Shekelle PG. What is an evidence map? A systematic review of published evidence maps and their definitions, methods, and products. Systematic reviews. 2016; 5(1): 1-21.

26. Booth A, Sutton A, Papaioannou D. Systematic Approaches to a Successful Literature Review. 2th ed. 2016.

27. Aromataris E, Fernandez R, Godfrey CM, Holly C, Khalil H, Tungpunkom P. Summarizing systematic reviews: methodological development, conduct and reporting of an umbrella review approach. International Journal of Evidence-Based Healthcare. 2015; 13(3): 132-40.

28. Grant M J, Booth A. A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. Health Information and Libraries Journal. 2009; 26(2): 91-108.

29. Fusar-Poli P, Radua J. Ten simple rules for conducting umbrella reviews. Evidence Based Mental Health. 2018; 21(3): 95–100.

30. Butler G, Deaton S, Hodgkinson J, Holmes E, Marshall S. Quick but not dirty: rapid evidence assessments as a decision support tool in social policy. London: Government Social Research Unit. 2005.

31. Hou Y, Tian J, Zhang J, Yun R, Zhang Z, Chen K-H, et al. Quality of meta-analysis in nursing fields: An exploration based on the JBI guidelines. PloS one. 2017; 12(5): e0177648.

32. Mulrow CD, Cook DJ. Systematic reviews: critical links in the great chain of evidence. Annals of Internal Medicine. 1997; 126: 389-91.

33. Robinson T N, Patrick K, Eng T R, Gustafson D. An evidence-based approach to interactive health communication: A

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]

[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]

challenge to medicine in the Information Age. Journal of the American Medical Association. 1998; 280(14): 1264–9.

34. Evans D, Pearson A. Systematic reviews: gatekeepers of nursing knowledge. Journal of Clinical Nursing. 2001; 10(5): 593-9.

35. Smith MC, Stullenbarger E. A prototype for integrative review and meta-analysis of nursing research. Journal of Advanced Nursing. 1991; 16(11): 1272-83.

[Downloaded from jdn.zbmu.ac.ir on 2026-10-14]
[DOR: 20.1001.1.23455020.1399.9.1.6.4]